

תפארת רפאל

מיסודו של הראשון לציון מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל" "עטרת שרה"

ע"ש רבי רפאל זכובי בן פינחס זצ"ל ע"ש מו"ר שרה זכובי בת דינה ע"ה
נוסדו בשנת תשכ"ז (1967) בתל אביב

פְּרִשְׁת: אָמַר

עֲלוֹן מַס': 1,848 | תשפ"א

ליקט וערך: הרב רפאל זכובי שליט"א
רב בק"ק "תפארת רפאל" תל-אביב

העלון נוסד בשנת תשמ"ה (1985)
בידי הרב שלמה זכובי שליט"א

פְּרִשְׁת התחומים

פרשת אמור פותחת בדיני הכהונה, בהגבלות המוטלות על הכהנים מחמת קדושתם, ממשיכה בדיני המועדות ומפרטת את החגים ודיניהם, ומסיימת במאורע מזעזע ומעציב: אותו בן תערובת שקילל שם אלוהיו, תצילנה האוזניים, ונרגם באבנים. שלושה עניינים שונים, לכאורה, וקו אחד מאגדם ומחברם. להבנתו, נפתח בסיפור מעשה שהיה.

בגמרא (שבת לא.) מסופר: מעשה בנכרי אחד שהיה עובר מאחרי בית המדרש ושמע קול סופר שהיה קורא: "ואלה הבגדים אשר יעשו, חשו ואפוד ומעיל, וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט". אמר "הללו, למי?" אמרו לו: "לכהן הגדול". אמר אותו נכרי לעצמו: אלך ואתגיר, בשביל ששימוני כהן גדול. בא לפני שמאי הזקן (הידוע בתור בר פלוגתא של הלל הזקן), אמר לו: גיירני על מנת שתשימוני כהן גדול. דחפו באמת הבניין שבידו. **בא לפני הלל, וגיירו.** אמר לו: "כלום מעמידים מלך, אלא מי שידוע טכסיסי מלכות, לך ולמד טכסיסי מלכות". הלך ולמד דיני עבודת בית המקדש. כיון שהגיע למקרא: "והזר הקרב יומת", שאל את הלל: "מקרא זה, על מי נאמר?" אמר לו: "אפילו על דוד מלך ישראל". נשא אותו גר קל וחומר בעצמו: ומה ישראל שנקראו "בנים למקום" ומתוך אהבה שאהבם קרא להם "בני בכרי ישראל", נאמר בהם "והזר הקרב יומת", גר הקל שבא במקלו ובתרמילו על אחת כמה וכמה! בא לפני שמאי ואמר לו: "כלום ראוי אני להיות כהן גדול, והלא כתיב בתורה והזר הקרב יומת!" בא לפני הלל ואמר לו: "ענותן הלל, ינוחו לך ברכות על ראשך, שהקרבתי תחת כנפי השכינה!"

עלינו להבין, שאין המדובר בסתם נכרי. איזו יומרות זו: "גיירני על מנת שתשימוני כהן גדול!" ובכלל, עד ימי הלל ושמאי היו המלכים, מלכי בית חשמונאי, הכהנים הגדולים, ואיך התיימר ליטול את מקומם! חייבים לומר שאכן היו לו הכישורים לכך. משכיל היה, וידען, משכמו ומעלה. ראוי לתפוס מקום של כבוד בכל חברה, ראש וראשון לכל מועמדות. יש כאלו, אבל לא לכהונה! "והזר הקרב יומת!" **הן ידוע המעשה במלך עזיהו** (דברי הימים ב' כו, יט) שביקש להקטיר קטורת בבית המקדש. אמר: "נאה למלך לשרת למלך הכבוד". והכהנים ניסו למנועו. אמרו: "לא לך עזיהו להקטיר ל-ה', כי לכהנים בני אהרן המקדשים להקטיר. צא מן המקדש!" - "ויזעף עזיהו, ובידו מקטרת להקטיר, ובזעפו עם הכהנים והצרעת זרחה במצחו". "ויבהלוהו משם... ויהי מצרע עד יום מתו!" מלך צדיק היה, וביקש לעבוד לבוראו במקדש, לקדש שם שמים, "נאה למלך לשרת למלך הכבוד" - וזו הייתה טעותו, לא הבין שהבורא תחם תחומים. והגדול שבעם ישראל, לא יוכל להיכנס לתחום הכהנים!

זו הייתה גם נקודת הכשל של המגדף, בסוף הפרשה. אימו משבט דן הייתה, וביקש לקבוע שם אהלו. הן יהודי הוא, מבחינת ההלכה. אמנם כן, יהודי - אך לא משבט דן. ותחומים תחם הבורא, לכל שבט תחומו, ושבט דן לא קיבלו. לא הבין, לא רצה להבין, קילל וגידף, ונשא חטאו. **פרשתנו, איפוא, פרשת התחומים היא.** לכהנים תחומים, דיניהם המפורטים. לכל שבט תחומו, ובין תחילת הפרשה לסופה - דיני המועדות, ובראשם - השבת. אף הם - תחומים שתחם הבורא בעולמו! **מסופר**, שפעם ראו את **הגאון הרוג'וז'ובי** (הרב יוסף רוזין) זצ"ל מביט בריכוז בשעון, עם צאת השבת. עקב בדריכות אחר תנועת מחוג השניות סיבוב אחר סיבוב, ולפתע קרא: "זהו!" ונשא את ראשו. תמהו: מה זהו? ואמר: "מי שהדליק את האור לפני חצי דקה, חייב סקילה. מי שידליק עכשיו, לא עבר עבירה!" **תחומים נתחמו, גבולות נקבעו. זמנים מקודשים שיש להיזהר בדינם, ולקבל שפע קדושתם!**

אמר אל הכהנים בני אהרן (כא, א) - מלמד שהראה הקב"ה למשה דור ודור ושופטיו, דור דור ומנהיגיו (מדרש רבה). **המנהיג מותאם לדור** - דור קטן זקוק למנהיג גדול. משל לחולה, שככל שמחלתו קשה יותר, נזקקים לרופא מומחה יותר. (רבי שמחה-בונם מפשיסחה)

ועל כל נפשית מת לא יבא, לאביו ולאמו לא יטמא (כא, יא) - בפסוק יש דבר מענין, כל סופי המילים הן אותיות כפולות (זוגות מילים). כלומר: בפסוק יש עשר מילים, וסוף המילים הן אותיות זהות: **ועל כל, נפשית מת, לא יבא, לאביו ולאמו, לא יטמא.** (בעל הטורים)

בחדש השביעי (כג, כד) - החודש נקרא "**השביעי**" כי הוא משובע (משופע) בחגים. בחודש תשרי 11 ימי **הג כמנין** "הג": 2 ימי ראש השנה, 1 יום כיפור, 7 ימי סוכות, 1 שמיני עצרת.

אלה מועדי ה' מקראי קדש (כג, ד) - פרשת המועדות פותחת בענין שבת, שלכאורה לא שייך למועדים, ומרומזים בו כל המועדים: "**ששת ימים תעשה מלאכה**", היינו מלאכת אוכל נפש המותרים בששת ימי החג האלו: **שני ימי פסח, שני ימי סוכות** (יום טוב הראשון ושמת תורה), **שבועות, ראש השנה**, (יום אחד מדאורייתא), אבל **ויביום השביעי** - היינו **יום הכיפורים**, אסור במלאכת אוכל נפש. (הגר"א)

זכרון תרועה (כג, כד) - בראש השנה אנו תוקעים מאה תקיעות. שלושים תקיעות הראשונות הם מדאורייתא. וסימן לכך: "**יום תרועה יהיה**". יהיה בגימטריה **שלושים**, וכשמוסיפין עליהם עוד שבעים תקיעות שבתפילה הרי מאה, וסימן לכך: "**אשרי העם יודעי תרועה**", יודעי בגימטריה **מאה**, שבמאה קולות אלו יודעים בני ישראל לרצות

שבו אצל רבי ברוך ממזיבוז', התארח פעם אדם אחד שהיה בעל גאווה ורברבן והיה מספר על עצמו דברי שבח ותהילה. דחהו רבי ברוך ולא נתן לו כבוד. לחסידיו התמהים הסביר: "**השבת מכבדת את אורחיה מאוד**, חל ראש חודש בשבת - מפטירים בה הפטרת ראש חודש, שבת חול המועד - כל הקריאה של הרגל, ביום טוב - כל התפילה, ביום הכיפורים - אף הסעודות, אולם בראש השנה שחל בשבת אין תוקעים בשופר. מפני מה? **כי אורח שתוקע ומכריז על עצמו בגלוי, אינו רצוי**..."

מושגים ביהדות

אייר

בי"ח באייר תר"מ (1880), החלה ההדפסה של המהדורה השלישית של **ש"ס וילנא** הידוע, בדפוס האחים והאלמנה **ראב**, ומהדורה זו נותרה עד היום כמהדורה הבלעדית של התלמוד. בית הדפוס היהודי שפעל בוילנה החזיק מעמד עד מלחמת העולם הראשונה ולאחר מכן חודש עד מלחמת העולם השנייה ואז נחרב. הרוסים השתמשו בבית הדפוס לספריהם עד לפני כשלושים שנה.

בי"ט באייר תש"ח, נכנעו **יהודי הרובע היהודי** בירושלים העתיקה, ללגיון הירדני במלחמת העצמאות לאחר מצור של חודשים מספר. המבוגרים נלקחו לשבי בירדן ושחררו לאחר כתשעה חדשים.

בכ' באייר ב' תמ"ט, החלו בני ישראל את **מסעותיהם במדבר** על פי ה'. למחרתו, בכ"א באייר, הייתה השבת הראשונה של עם ישראל במדבר, ובשבת שלאחר מכן היה **מקושש העצים** שחילל שבת ונגזר דינו בסקילה.

סיפור השבוע

"ועניתם את נפשתיכם" (כג, לב)

מעשה רבי אברהם הלוי פטאל זצ"ל מרבני ארם צובא, שבשנותיו האחרונות אסרו עליו הרופאים לצום ביום הכיפורים מחמת חוליו וחולשת לבו. התקומם רבי אברהם ומאן לקבל את הדין: "**שומר מצוה לא ידע דבר רע**", צטט את הכתוב. בערב היום הקדוש המה ביתו מהמון נכדיו שבאו לקבל את ברכתו לחתימה טובה, ומבני השכונה מוקירו ומעריציו שבאו להתברך מפיו. בשעה שתיים אחר הצהריים הופיע בביתו חתנו הגדול, הראשון לציון **מרן רבינו עובדיה יוסף צצוק"ל**, ואמר לו בקצרה: "יודע אני שתלמיד חכם אתה, ולא באתי לפלפל עמך בהלכה, אלא להורות הוראה. גזור אני עליך שתאכל ותשתה פחות מכשיעור". לאחר מכן התברך וברך, ונפרד לשלום בברכת "תזכו לשנים רבות". לאחר שהלך התלבט רבי אברהם בקול באזני נכדיו וכל הנוכחים, כיצד יוכל לאכול ביום הקדוש, בטוח הוא שהרופאים טועים, כוחי במותני וחזק אני דיו, אבל הרב פסק הלכה, מה אעשה? ובכה בדמעות שליש. במוצאי היום הקדוש התקשר הרב לבית חתנו הגדול והודיע למרן רבינו זצ"ל שקיים את גזירתו בבחינת **"ושמרת לעשות ככל אשר יורוך"** ומידי שנה חזר הדבר על עצמו, מרן רבינו זצ"ל היה בא ופוסק את פסקו, ורבי אברהם מתמוגג בדמעות, ומציית לדעת תורה ולפסק ההלכה. (ויאמר אברהם)

מפנינו מרן הגר"ע יוסף יצוק"ל

בעל הבית מברך ובוצע - מדוע?

"כי את לחם אלהיך הוא מקריב" (כא, ח) - פעם נתארח גאון אחד אצל הברון רבי בנימין רוטשילד, ועשה הברון סעודה לכבוד אותו תלמיד חכם, וכשהגיעו לברכת המוציא, כיבד אותו הברון בברכת המוציא ובציעת הפת. אך אותו חכם סירב, ורמז לו כי ההלכה שבעל הבית בוצע! במהלך הסעודה תמה רוטשילד באוזני אותו חכם ואמר: "מדוע מנעו חכמים ממני לכבד אותך לבצוע את הפת, והלא לכבוד יחשב לי הדבר?! השיב לו החכם ואמר: ראה נא ידידי, הלא כבר אמרו חז"ל שקודם שאדם מברך על המאכל, הרי שהמאכל נחשב שייך עדיין לקדוש ברוך הוא, שנאמר: לה' הארץ ומלואה, ואם תכבד אותי שאני אבצע את הלחם, אין זה נחשב לך לכולום, שהרי עדיין אין הפת שייכת לך, אלא להקב"ה, ומה אתה נותן לי משל אחרים?! ועל כן תיקנו חכמים שבעל הבית יברך בעצמו ויבצע הוא את הפת, ואז הפת נחשבת שייכת לו, ומזה נותן הוא לאחרים, ונמצא שהוא נותן כבר משלו, והרי זה נחשב כמעשה צדקה עבורו, כי משלו הוא נותן.

מה לחש מרן זצ"ל לנוער בר המצווה? "וספרתם לכם... שבע שבתות תמימת תהינה" (כג, טו) - לפני כמה עשורים באחד מימי ספירת העומר, השתתף מרן רבינו מאור ישראל זצ"ל בשמחת בר מצווה שנערכה בבני ברק לאחד מבני מקורביו ובאי ביתו. מרן זצ"ל אמר לחתן בר המצווה כי מעתה ואילך אל יברך ברכת ספירת העומר, אלא יספור בלא ברכה. נער בר המצווה הקשה לפי תומו: והלא עד עתה הקפדתי שלא להחסיר אף לא יום אחד מספירת העומר, ומדוע יגרע חלקי מכאן ואילך? השיב לו מרן והסביר שמכיון שעד היום קיים ספירת העומר רק מדרבנן מדין חינוך, ואילו מהיום שנתחייב במצוות, הרי שחובה עליו הדבר מדין תורה, ולדעת בעל ההלכות גדולות צריך שיהיו ימי הספירה "תמימות", ומכיון שכן, מכאן ואילך אל יספור ברכה.

יוסף חכמה

הכוהנים הגדולים - בני אהרן

"אמר אל הכהנים בני אהרן" (כא, א) - פרשת אמור כוללת בתוכה שישים ושלוש מצוות. הפרשה השנייה בגודלה, בכמות המצוות, (הראשונה היא פרשת כי תצא, עם שבעים וארבע מצוות). תחילת הפרשה עוסקת בדיני טומאת כוהנים וכך פותחת הפרשה: "ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו". אם כן, יש איסור לכוהנים להיטמאות למתים. נשאלת השאלה: למה צריכה התורה להדגיש 'אמר אל הכהנים בני אהרן' - הרי כל הכוהנים הם בני אהרן?! התשובה היא: 'בני אהרן' בגימטריה 318 = מספר הכוהנים הגדולים שהיו בשני בתי המקדש. בית ראשון, אומרת הגמרא (במסכת יומא דף ט): היו 18 כוהנים, ובבית שני היו 300 כוהנים - ביחד 318 כוהנים!

העלון השבועי 'תפארת רפאל' הינו העלון הוותיק בארץ

היוצא לאור משנת תשמ"ה (1985) מידי שבוע בעשרות אלפי עותקים ומחולק בכל רחבי הארץ כבר כ-4 עשורים. גדולי ישראל סמכו ידיהם על עלון זה שמפיץ את תורת רבינו ספרד ועדות המזרח ומנחיל את מורשת יהדות ספרד המפוארה יחד עם הלכות וזמנים ממרן רבינו עובדיה יוסף יצוק"ל

העלויות רבות והנטל רב - אם גם הינך נהנה מעלון זה - הרם תרומתך ואהיה שותף בהפצתו ניתן להקדיש את העלון לכל מטרה - וניתן לתרום בכל אמצעי תשלום בשיחת חנינם: 1800-260-260

הראשל"צ רבינו יצחק יוסף שליט"א

מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל

המקובל רבינו יצחק כדורי זצ"ל

אימרת השבוע

"רבי יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא. התקן עצמך בפרוודור, כדי שתכנס לטורקלין" (אבות ד' טז)

מדור ההלכה על פי הראשון לציין הגאון
מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

עֵשֶׂה לְךָ רֵב

דיני ברכת המזון

- א. כל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויות לו כל ימיו בכבוד, ונכון לברך היכא דאפשר מתוך הכתב ולא בעל פה, ויכוין פירוש התיבות בעת הברכה. וקודם שיברך יכוון לצאת ידי חובת מצוה מן התורה, שהרי מצוות צריכות כוונה. ואם לא כיוון כן להדיא יצא, שמסתמא דעת האדם לצאת ידי חובה. יש להזהר שלא להפסיק באמצע ברכת המזון בדיבור, ואף לא בשהייה, וכל שכן שיש לזהר שלא לדבר שיחה בטלה ולשהות שיעור שיכול לסיים את כל ברכת המזון. ואם נרדם באמצע ברכת המזון, וכשהתעורר אינו יודע באיזו ברכה עומד, חוזר לתחילת הברכה שיש לו בה ספק אם אמרה.
- ב. המברך ברכת המזון או ברכה מעין שלוש, ושמע קדיש או קדושה וברכו, אין לו להפסיק ולענות באמצע, שדינם כדין העומד בתפלת "שמונה עשרה". אבל בברכה רביעית שהיא ברכת "הטוב והמטיב" יפסיק לענות לקדיש ולקדושה, כדין האוחז בקריאת שמע וברכותיה. וכל שכן שהמברך שאר ברכות דרבנן הארוכות, כגון ברכת "אשר יצר", ו"בורא נפשות", ו"אלהי נשמה", ושמע קדיש או קדושה, שיש לו לענות עמהם, שדינם כדין ברכות קריאת שמע.
- ג. צריך לשבת בעת שמברך ברכת המזון, בין אם אכל כשהוא עומד, ובין אם אכל כשהוא יושב. ואסור לברך ברכת המזון ולעסוק במלאכתו, ולכן אין לסדר את הצלחות והשולחן בעת שמברך ברכת המזון. וצריך להחמיר בזה גם בברכה רביעית, כדי שלא יבוא לזלזל בברכה זו. ומי שאכל במקום אחד צריך לברך ברכת המזון במקום שאכל, קודם שיעקור ממקומו למקום אחר.
- ד. ברכת המזון נאמרת בכל לשון שמבין, ומצוה מן המובחר לברך בלשון הקודש. וצריך להשמיע לאזניו את ברכת המזון מה שמוציא בפיו. ובדיעבד אם לא השמיע לאזניו, יצא ידי חובה. מי שבני ביתו אינם יודעים לברך ברכת המזון בעצמם, יברך בקול רם להוציאם ידי חובה.
- ה. נשים חייבות בברכת המזון. אך נשים הטרודות בטיפול בילדיהן, פטורות מלומר את נוסח הרחמן. קטן שאכל כזית צריכים לחנכו לברך ברכת המזון מדרבנן.
- ו. מנהגינו לומר בשבת וראש חודש בהרחמן "מגדול", ובימות החול "מגדיל". והנכון יותר לומר בסעודה רביעית מגדיל.
- ז. היה אוכל ויצא שבת מזכיר של שבת בברכת המזון, דאולינן בתר התחלת סעודתו. אולם אם התפלל ערבית באמצע סעודתו, אינו מזכיר מעין המאורע בין בשבת בין ביום טוב, בין בראש חודש ובין בחנוכה ופורים.

בכל ראש חודש ניתן לקבל פרקי תהילים קבועים לקריאה במשך כל החודש
ובכך לסיים מאות ספרי תהילים מידי יום, יחד עם כלל עם ישראל.

1800-260-260

להצלחה לרפואה לזיווג לזש"ק לישועה תפארת רפאל

הזמנים לפי לוח "אור החיים" המבוסס על פסקי מרן הגר"ע יוסף זצ"ל

ירושלים	תל אביב	חיפה	באר שבע
7:03	7:01	7:04	7:02
ניסת השבת			
7:55	7:53	7:55	7:53
יציאת השבת			
8:47	8:44	8:47	8:44
רבינו תם			

עלון השבוע מוקדש לעילוי נשמת
הרב עזרא עטיה בן לאה ורבי יצחק זצוק"ל
נפטר ב- י"ט אייר תש"ל (1970)
ראש ישיבת "פורת יוסף" ומגדולי רבני ארם צובא
יהי רצון שיעמוד בתפילה על כלל עם ישראל - אמן

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ

אָמַר

(אבות - פרק ד')

הַפְטָרָה

"וְהַכְהִינִים הַלְוִיִּם"
דְּיִחְזָקָא לְמַד'

תלמוד תורה לכבנים

שיעורי תורה ויהדות לכבנות
כולל ובית מדרש
כנסים תורניים
קירוב רחוקים
מכון הוצאת ספרים וחקר כתבי יד
דאגה לרווחת החיילים בצה"ל
עזרה לנזקקים
הדרכה רוחנית לעולים חדשים
מוקד עולמי לאמירת תהילים
שבועון תורני

לקבלת העלון בדואר - במייל או לתגובות: refael260@gmail.com

הנצחה לזכר יקירכם ותרומות - נא לשלוח לתלמוד תורה ומפעלי חסד "תפארת רפאל"
המשרד: רח' קפלנסקי 1, קרית שלום, ת.ד. 12015 תל אביב, טל. 1-800-260-260